

**การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11**

**Teacher Development In Organizing Activities to Develop Desirable Characteristics of
Learners Sawiwittaya Schools under Secondary Educational Service Area Office 11**

จิรฐา มาพะเนา¹ นัจจรี เจริญสุข² ชุศักดิ์ เอกเพชร³

Jiratha Mapanao¹ Natjaree Jaroensuk² Chusak Ekpetch³

¹ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

โทรศัพท์ 061-5499447 อีเมล Jirathamapanao2018@gmail.com

^{2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ 077-913381 อีเมล graduate@sru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) เพื่อพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 3) เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กลุ่มเข้าร่วมปฏิบัติการ เป็นครูของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการ คู่มือฝึกอบรมครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และแบบประเมินคู่มือฝึกอบรมครูในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกต (Observation) 4) การสะท้อนผล (Reflection) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหา การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นักเรียนบางส่วนไม่ยืนตรงเคารพธงชาติ เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติไทย ด้านซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนบางส่วนไม่ให้ข้อมูลของตนเองตามความเป็นจริง ไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาของตนเอง ด้านมีวินัย นักเรียนบางส่วนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคม ด้านใฝ่เรียนรู้ นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนเป็นประจำ ด้านอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนบางส่วนไม่ได้ช่วยผู้ปกครองใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ไม่มีการออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย นักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่มีมารยาทที่ดี และด้านมีจิตสาธารณะ นักเรียนบางส่วนไม่ช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำงานบ้าน ไม่ช่วยเหลือครูในการทำงาน 2) การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า หลังการฝึกอบรมครูมีความรู้เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า ครูมีความต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง 3) การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ครูมีความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมตามการฝึกอบรม มีการแสดงความคิดเห็น มีความกระตือรือร้น ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข ความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาครู, การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

The objectives of this study were: 1) to study the state, problems, and needs in organizing activities to develop desirable characteristics of students; 2) to develop the teachers in organizing activities to develop desirable characteristics of students; and 3) to monitor and assess the teacher development in organizing activities to develop desirable characteristics of students. The participants were 22 teachers from academic year 2020 of Sawiwittaya School under The Secondary Educational Service Area Office 11. The research instruments included an interview form, a meeting record, a behavioral observation form, a satisfaction questionnaire for workshop, a teacher training manual on organizing activities to develop desirable characteristics of students, a cognitive test, and an assessment form for the teacher training manual. The study was conducted by action research model and consisted of two cycles; each cycle comprised of four steps: planning, action, observation, and reflection. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows. 1) The state and problems in organizing the activities showed that, regarding love of nation, religion, and king, some students did not stand up to salute the national flag when hearing Thai national anthem; regarding royalty, some students neither gave their correct information nor follow their promises; regarding discipline, some students neither complied with the classroom regulations nor follow the rules of the school or society; regarding avidity for learning, some students did not pay attention to class and were often absent; regarding modesty, some students neither helped their parents spend money wisely nor save money regularly; regarding work passion, some students neither paid attention to their assignments nor be responsible for their works; regarding love of Thainess, some students neither dressed appropriately nor expressed good manners; and regarding public mind, some students neither helped parents with household chores nor helped teachers with their works. 2) The teacher development in organizing the activities showed that the knowledge of the teachers after attending the workshop was higher than before at a statistical significance level of 0.05. Regarding the workshop for the teacher development, the teachers required to have such a workshop constantly. 3) The monitoring and assessment of the organization of the activities showed that the teachers were collaboratively performed the workshop activities, expressed opinions, showed enthusiasm, and happily participated in the activities. The overall satisfaction towards the workshop was high.

Keywords: teacher development, organizing activities to develop desirable characteristics, desirable characteristics of learners

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 กำหนดให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ และยังมีกระบวนการสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ราชกิจจานุเบกษา. 2553 : 7-8)

จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดไว้ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่

มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงาม ในสังคมอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข นอกจากนั้น ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกไว้ 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนไว้ใน การตัดสินผล การเรียนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีการประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงทำให้ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลักและต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียนรวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพซึ่งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การจบไว้ ดังนี้ 1) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา และ 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและให้ผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนดในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 7, 30 -32) จากเกณฑ์การประเมินของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ครูผู้สอนต้องตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 23,24 และ26 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาสรุป ได้ว่า “การจัดการศึกษาให้เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องบูรณาการความรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยผสมผสานสาระความรู้ให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาและให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาและมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอไว้ว่าการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้คำนึงถึงลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุข มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิผู้อื่น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : 53)

กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึงโดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2553 : 53) สอดคล้องกับนโยบายของทางกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2)

การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ คือการการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาจะเป็นไปไม่ได้เลยหากปราศจากการยกระดับคุณภาพครูซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา ความสำคัญของคุณภาพครูต่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนไม่ได้เป็นเพียงหลักการที่สมเหตุสมผลเท่านั้น แต่ยังได้รับการยืนยันจากงานวิจัยเชิงประจักษ์ด้วย งานศึกษาเชิงนโยบายก็สรุปเช่นกันว่านโยบายการยกระดับคุณภาพครูอย่างเป็นระบบคือปัจจัยความสำเร็จของระบบการศึกษาที่มีผลการสอบ PISA สูง เช่น ฟินแลนด์และสิงคโปร์คุณภาพครูเป็นผลลัพธ์ของนโยบาย 4 ด้านหลัก ได้แก่ การดึงดูดคนเก่งและคัดเลือกคนเข้าสู่สายอาชีพครู (Attraction and Recruitment) การเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นครู (Preparation) การพัฒนาและยกระดับความรู้และสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่อง (Continuous Learning) และการรักษาคณแห่งไว้ในสายอาชีพครู (Retention) นโยบายแต่ละส่วนควรจะสอดคล้องกัน โดยมีสมรรถนะครูที่พึงประสงค์เป็นเป้าหมายและศูนย์กลาง และสมรรถนะครูที่พึงประสงค์ก็ควรกำหนดให้เชื่อมเข้ากับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและตามแนวทางของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การพัฒนาคุณภาพครูจึงจะประสบความสำเร็จและช่วยยกระดับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของผู้เรียนได้ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2556 : 151-152) ครูเป็นผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และรับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูเข้ารับการพัฒนาด้านตนเองตามความต้องการในแต่ละปีจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบพี่เลี้ยง ครูต้นแบบ (Master Teachers) เพื่อช่วยครู มีระบบการนิเทศติดตามและพัฒนาการทำงานของครูในชั้นเรียน การเรียนรู้และพัฒนาจากเพื่อนครู และการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากนั้นมีการสร้างครูจิตอาสา ช่วยสอน มีการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการสอนของครูให้น้อยลงและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนาปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น (พิณสุตา สิริรังศรี. 2557 : 10-11)

คุณลักษณะนิสัย คุณสมบัติของบุคคล ซึ่งมีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างต่อเนื่องในลักษณะดีที่ประสงค์ ลักษณะที่เกิดขึ้นเกิดจากการคิดและพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าเดิมๆ เป็นประจำ ส่วนหนึ่งเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้บุคคลต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคคลเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ (พิมพันธ์ เดชาคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. 2560 : 281-282) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 53)

โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 11 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น 105 คน นักเรียน 1,845 คน ซึ่งมีการปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยในการดำเนินการจัดการศึกษาได้มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสววิทยา

สรุปโดยภาพรวม พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า โรงเรียนยังไม่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สูงสุด เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้วิจัยจึงเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง นอกจากนี้ครูยังยึดติดวิธีการสอนแบบเดิม โดยวิธีการสอนแบบบรรยายคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ การประเมินผลการเรียนที่ไม่หลากหลาย นอกจากนั้นยังมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการพัฒนาครูว่า ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลของคณะกรรมการติดตามประเมินผลของโรงเรียนสววิทยา ซึ่งได้ดำเนินการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน ทำให้ครูผู้สอนไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ขาดเทคนิคและความมั่นใจในการจัดกิจกรรมที่ตนเองจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูผู้สอนบางคนเข้าใจไม่ชัดเจน หากครูได้รับการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่องและพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จนเกิดความรู้ความเข้าใจแล้วจะทำให้สามารถดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (โรงเรียนสววิทยา. 2562 : 10-11)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะเจตคติที่ดีและสามารถนำประสบการณ์ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 มีความรู้ความเข้าใจ นำประสบการณ์และเทคนิคกระบวนการที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องตามแนวทางการประเมินที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด นอกจากนี้ยังมีส่วนทำให้ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมได้ถูกต้องและสามารถนำผลเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ พร้อมทั้งรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
2. เพื่อพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
3. เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

- 1.2 กลุ่มเข้าร่วมปฏิบัติการ เป็นครูของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ปีการศึกษา 2563 จำนวน จำนวน 22 คน โดยคัดเลือกจากครูที่สมัครใจ
- 1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 4 คน ประกอบด้วย
 - 1.3.1 กลุ่มผู้นิเทศ คือ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอนโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ปีการศึกษา 2563
 - 1.3.2 วิทยากร คือ จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 7 ประเภท ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์สภาพ ปัญหา และความต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
2. แบบบันทึกการประชุม
3. แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ ของครูโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
5. คู่มือฝึกอบรมครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
6. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

7. แบบประเมินคู่มือฝึกอบรมครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการ 2 วงรอบแต่ละวงรอบมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

วงรอบที่ 1 (3 สิงหาคม ถึง 16 ตุลาคม 2563)

1. ขั้นการวางแผน (Planning) ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

1.2 การดำเนินการประชุมวางแผนการพัฒนาครู

2. ขั้นการปฏิบัติ (Action) ดำเนินการดังนี้

2.1 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครู ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ซึ่งมีกิจกรรมดังนี้

2.2 ดำเนินการทดสอบวัดความรู้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ก่อนการอบรมในวันที่ 14 กันยายน 2563

2.3 ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ตามแผนที่วางไว้ ในวันที่ 14 กันยายน 2563

2.4 ดำเนินการทดสอบวัดความรู้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 หลังการอบรม ในวันที่ 14 กันยายน 2563

2.5 ดำเนินการนิเทศภายใน ของการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้คำแนะนำคำปรึกษา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และปรับปรุงแก้ไข การจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขั้นการสังเกต (Observation)

3.1 สังเกตการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เก็บข้อมูลโดยการทดสอบ การสังเกตพฤติกรรมและการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของครู ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยขณะประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2 นิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการพัฒนาผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

4. ขั้นสะท้อนผล (Reflection)

4.1 การประชุมสะท้อนผลวงรอบที่ 1 มาร่วมกับอภิปรายปรับปรุง แก้ไขการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้เรียน

4.2 นำรายละเอียดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในกับผู้ร่วมวิจัย เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

4.3 สรุปผลการดำเนินงาน จากข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานมาวิเคราะห์สะท้อนผล ถ้าครบส่วนก็ดำเนินการต่อไป ถ้าผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ก็นำข้อมูลปัญหาอุปสรรคไปใช้วางแผนแก้ปัญหาตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนในวงรอบต่อไป

วงรอบที่ 2 (19 ตุลาคม ถึง 17 พฤศจิกายน 2563)

1. ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning) จัดประชุมศึกษาทบทวนผลการดำเนินงานของวงรอบที่ 1 วางแผนการนำแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ไปสู่การปฏิบัติ

2. ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการวางแผนการจัดกิจกรรมในขั้นเรียน ตามคู่มือแนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.2 ครูเขียนโครงการและดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และครูฝึกการเขียนแผนการดำเนินการวัดและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิด ซึ่งกันและกัน

3. ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) ผู้วิจัย ร่วมกับกลุ่มผู้นิเทศ ทำการนิเทศ ติดตาม การดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนของครู ในการจัดการเรียนการสอนของครู ในชั้นเรียน

4. ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสะท้อนผล (Reflection) ร่วมกันสรุปผลการดำเนินการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ร่วมกันหาแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้มีคุณภาพต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 สรุปผลได้ดังนี้

1.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สรุปสภาพปัญหาได้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนไม่ยืนตรงเคารพธงชาติ เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติไทย ไม่สามารถประพาดตนเป็นพลเมืองที่ดีตามกฎหมาย ไม่มีความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่ร้องเพลงชาติไทยในบางครั้งที่ทำให้การเคารพธงชาติ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน ไม่เคารพในสิทธิของผู้อื่น ไม่สามารถเขียนภาษาไทยให้ถูกต้องอย่างครบถ้วน ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีไม่ถูกต้อง ไม่ตั้งใจสวดมนต์และบางส่วนยังสวดมนต์ไม่เป็น และเวลาร้องเพลงเคารพธงชาติคุยกันไปด้วย

1.2 ซื่อสัตย์สุจริต สรุปสภาพปัญหาได้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนไม่ให้ข้อมูลของตนเองตามความเป็นจริง ไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาของตนเอง ชอบพูดโกหก ประพาดตนในสิ่งที่ผิด ไม่แยกแยะได้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ชอบลักขโมยสิ่งของของคนอื่น เก็บสิ่งของได้แล้วไม่คืน ลอกการบ้านเพื่อน ไม่มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อผู้อื่น ยักยอกเงินของพ่อแม่ คัดลอกผลงานเพื่อนส่งครู คนชอบขโมย ช่มชู้เอาสิ่งของหรือเงินของเพื่อน ไปเป็นของตนเอง

1.3 มีวินัย สรุปสภาพปัญหาได้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคม ส่งการบ้านไม่ตรงตามเวลา ไม่เดินแถวไปรับประทานอาหารที่โรงอาหาร ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีการเข้าแถวรอคิวเพื่อรับประทานอาหารกลางวันตามลำดับก่อน-หลัง ไม่เข้าแถวรอซื้อสินค้าจากร้านค้าสวัสดิการของโรงเรียน มีการหยอกล้อ หรือเล่นขณะเดินแถว ไม่เข้าเรียนตรงตามเวลา ทั้งชายไม่ถูกที่

ชอบแต่งกายไม่เรียบร้อย เอาเสื้อออกนอก กางเกง ถุงเท้า รองเท้าผิดระเบียบของโรงเรียน ในช่วงพักเที่ยงนักเรียนชอบเอาขนมเข้าไปกินในห้องเรียนแล้ว ไม่เก็บเศษขยะ ทำให้เกิดความสกปรกและไม่เป็นระเบียบ และขณะเดินทางกลับบ้านชอบทิ้งขยะใน ระหว่างทางกลับบ้านทำให้ถนนในหมู่บ้านเกิดความสกปรก

1.4 ใฝ่เรียนรู้ สรุปสภาพปัญหาได้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนเป็นประจำ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ชอบเข้าห้องสมุดของโรงเรียน ไม่จดบันทึกความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ ไม่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ไม่ชอบพูดคุยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน และครู ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่อ่านหนังสือเตรียมตัวสอบวัดผล ไม่สนใจซักถามเมื่อสงสัย ไม่มีนิสัยในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน หยอกล้อกันในเวลาเรียน ทำงานไม่เสร็จตามที่ครูมอบหมาย

1.5 อยู่อย่างพอเพียง สรุปสภาพปัญหาได้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนไม่ได้ช่วยผู้ปกครองใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ไม่มีการออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ ไม่ได้ใช้สิ่งของของตนเองอย่างประหยัดและคุ้มค่า ไม่สามารถบอกกล่าวหรือแนะนำผู้อื่นให้รู้จักประหยัด ไม่ปิดน้ำ ปิดไฟ เมื่อเลิกใช้งาน ไม่มีการแบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อนที่ขาดแคลน มีการเอาเปรียบเพื่อนๆ หรือคนอื่น ๆ ไม่เชื่อฟังคำสอนของครู นักเรียนบางส่วนไม่เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่ ไม่รู้จักแยกแยะสิ่งใดถูกต้องเหมาะสม หรือสิ่งใดไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมกับนักเรียน ไม่รู้จักเลือกสิ่งของที่มีประโยชน์มาบริโภค

1.6 มุ่งมั่นในการทำงาน สรุปสภาพปัญหาได้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่เอาใจใส่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเวลาที่กำหนด ไม่มีความขยันและ อดทนในการทำงาน ชื่นชมงานของตนเอง แต่ติเตียนงานของคนอื่น ไม่สามารถร่วมกันทำงานกับผู้อื่นได้ ไม่เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน ไม่นำสมุดหนังสือมาเรียน ไม่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.7 รักความเป็นไทย สรุปสภาพปัญหาได้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่มีมารยาทที่ดี ไม่สุภาพต่อผู้ใหญ่ พูดจาหยาบคาย ไม่ไพเราะ ไม่ช่วยเหลืองานบ้านตามความเหมาะสม ไม่มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย พูด และเขียนภาษาไทยไม่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย ลอกเลียนการดำเนินชีวิตตามแบบเนตไอดอล ไม่ชอบรับประทานอาหารไทย ไม่เห็นคุณค่าของอาหารไทย

1.8 มีจิตสาธารณะ สรุปสภาพปัญหาได้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนไม่ช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำงานบ้าน ไม่ช่วยเหลือครูในการทำงาน ไม่ช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมชุมชน ไม่มีการแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นที่ขาดแคลน ไม่บริจาคทรัพย์สินช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของทางโรงเรียนที่จัดขึ้น ไม่ให้การช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ไม่ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น และจริงใจ ล้อเลียนปมด้อยของเพื่อน และไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

2. ความต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 สรุปผลได้ดังนี้คือ

2.1 ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จะเป็นผู้เรียนที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี ของชาติ มีความสามัคคี ประคอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2.2 ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต จะเป็นผู้เรียนที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ทั้งทาง กาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อ การกระทำความผิด

2.3 ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีวินัย จะเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับของ ครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2.4 ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ จะเป็นผู้เรียนที่มีความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.5 ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง จะดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ รับผิดชอบ อยุ่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของ ทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผน ป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

2.6 ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน จะมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเพียรพยายาม พุ่เมทกัลลังกาย กำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงตาม เป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

2. ผลการพัฒนาคูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

2.1 ผลการทดสอบวัดความรู้ ก่อนและหลังการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า ครูที่เข้ารับการอบรมทุกคนมีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมเพิ่มมากขึ้น โดยก่อนการฝึกอบรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรมมีค่า เท่ากับ 13.77 หลังอบรมมีค่าคะแนนความรู้เฉลี่ย 24.69 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนวัดความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการอบรม พบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาคูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในครั้งนี้ พบว่า ครูโรงเรียนสววิทยา มีความต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ให้ครูได้ทราบถึงความมุ่งหมายของการดำเนินการและขอความร่วมมือกับคุณครูประจำชั้นเพื่อให้ความร่วมมือในการดำเนินการและได้รวมวิเคราะห์ อภิปราย ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

3.1 ผลการนิเทศภายใน พบว่า มีการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูโรงเรียนสววิทยา โดยผู้วิจัย และผู้บริหารโรงเรียน ได้ทำการนิเทศภายในเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 และเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

3.2 ผลการสังเกต พบว่า ครูรักษาเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมตามการฝึกอบรม มีการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการอบรม มีความกระตือรือร้น ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข ทำกิจกรรมครบทุกขั้นตอน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม และมีความสนใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรม วิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ ดังนี้

3.3.1 ด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ความเหมาะสมปริมาณเนื้อหาในแต่ละหน่วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถฟังและทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ด้วยตนเอง เนื้อหาของบทเรียนมีลำดับความเข้าใจง่าย การอธิบายแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสม และเนื้อหาที่เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด

3.3.2 ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ การกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสนใจและติดตามการอบรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ความรู้ของวิทยากรในเรื่องที่ให้การอบรม ความเอาใจใส่ของวิทยากร / วิทยากรผู้ช่วยที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรม การตอบคำถามได้ตรงประเด็นของวิทยากร และการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด

3.3.3 ด้านการจัดการโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ การลงทะเบียน / ต้อนรับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดการอบรม เอกสารประกอบการอบรม / สื่อการอบรม ความเหมาะสมของอุปกรณ์การอบรม สิ่งอำนวยความสะดวก และความเหมาะสมของรูปแบบการอบรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า สภาพ ปัญหา การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นักเรียนบางส่วนไม่ยืนตรงเคารพธงชาติ เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติไทย ด้านซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนบางส่วนไม่ให้ข้อมูลของตนเองตามความเป็นจริง ไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาของตนเอง ด้านมีวินัย นักเรียนบางส่วนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคม ด้านใฝ่เรียนรู้ นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนเป็นประจำ ด้านอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนบางส่วนไม่ได้ช่วยผู้ปกครองใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ไม่มีการออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย นักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่มีมารยาทที่ดี และด้านมีจิตสาธารณะ นักเรียนบางส่วนไม่ช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำงาน บ้าน ไม่ช่วยเหลือครูในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษายังไม่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้ร่วมมือกันในการดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยได้ปฏิบัติตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อีกทั้งยังได้จัดทำแนวทางการพัฒนา การวัด และการประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอนได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 53) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 5-49) ที่กล่าวถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยได้กำหนดไว้ 8 ประการ ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ อ่อนเฒ่า (2559) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ที่พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีปัญหาดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เรื่อง การไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ด้านใฝ่ เรียนรู้ เรื่อง การสรุปเป็นองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ควรมีแนวทาง ด้านอยู่อย่างพอเพียง เรื่อง การวางแผนการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จเร็วขึ้น ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เรื่อง ความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ด้านมีจิตสาธารณะ เรื่อง การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยความสมัครใจ ด้านมีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เรื่อง การมีทักษะด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ

2. ผลการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า ผลการทดสอบวัดความรู้ ก่อนและหลังการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า ครูที่เข้ารับการอบรมทุกคนมีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมเพิ่มมากขึ้น โดยก่อนการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรมมีค่า เท่ากับ 13.77 หลังอบรมมีคะแนนความรู้เฉลี่ย 24.69 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนวัดความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการอบรม พบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 มีการลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก ทำให้นักเรียนครูเข้าใจเนื้อหา และสามารถนำไปประยุกต์ในการแก้ปัญหา สร้างความมั่นใจในตัวเอง ส่งผลให้มีความรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิณสุดา สิริธรรักษ์ (2557 : 10-11) ที่กล่าวว่า ครูเป็นผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และรับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีกฎหมาย นโยบายว่า ครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานและพัฒนาตนเองทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และต้องเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องปีละ 100 ชั่วโมง โดยมีองค์กรทำหน้าที่ด้านพัฒนาครูเป็นการเฉพาะ มีคู่มือการพัฒนาให้ครูเข้ารับการพัฒนาดังตามความต้องการในแต่ละปีจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบที่เลี้ยง ครูต้นแบบ (Master Teachers) เพื่อช่วยครู เป็นระบบการนิเทศติดตามและพัฒนาการทำงานของคุณครูในชั้นเรียน

การเรียนรู้และพัฒนาจากเพื่อนครู และการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากนั้นมีการสร้างครูจิตอาสา ช่วยสอน มีการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการสอนของครูให้น้อยลงและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนาปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดาพร มูลกันทา (2558) ได้ศึกษา การพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเด็กปกติ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมเด็กปกติของครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง หลังได้รับการพัฒนา โดยการจัดการอบรมมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบสูงกว่าก่อนการอบรม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนสววิทยาสังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ผลการนิเทศภายใน พบว่า มีการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ ผลการสังเกต พบว่า ครูรักษาเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมตามการฝึกอบรม มีการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการอบรม มีความกระตือรือร้น ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข ทำกิจกรรมครบทุกขั้นตอน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม และมีความสนใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูสามารถจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 115-144) ที่กล่าวว่า การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้น สถานศึกษาสามารถนำ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดขึ้น รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษาอาจกำหนดขึ้นเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สภาพปัญหาความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชนมาพัฒนาผู้เรียนตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้ ครูผู้สอนสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั้นเรียนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข (2560 : 281-282) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะนิสัย คุณสมบัติของบุคคล ซึ่งมีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างต่อเนื่องในลักษณะดีที่ประสงค์ ลักษณะที่เกิดขึ้นเกิดจากการคิดและพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าเดิมๆ เป็นประจำ ส่วนหนึ่งเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้บุคคลต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคคลเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้

ข้อเสนอแนะและเอกสารอ้างอิง

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบาย โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการและกิจกรรม ที่ส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป
2. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นให้นักเรียนได้ทำการฝึกปฏิบัติจริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการวัดผลการเรียนรู้ควรวัดให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านเจตพิสัย และด้านทักษะพิสัย
3. โรงเรียนควรมีการจัดบรรยากาศและสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้เป็น แหล่งส่งเสริมด้านกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการ อย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยอาศัยการ ประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนเป็นสำคัญ
5. ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน รวมถึงผู้ปกครองของนักเรียน จะต้องมีส่วนร่วมช่วยกันพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนอย่างจริงจัง และเป็นระบบที่ ต่อเนื่อง ต้องให้ความร่วมมือกันจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ทุกครั้งทั้งทางโรงเรียนจัดขึ้นหรือหน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น นอกจากนั้นครูต้องพยายาม ให้นักเรียนได้เข้าร่วมร้องเพลงชาติก่อนเข้าเรียนทุกครั้งเพื่อสร้างจิตสำนึกในความรักชาติให้มาก ยิ่งขึ้น
6. ครูผู้สอน และผู้ปกครองจะต้องพยายามดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนทำการบ้าน หรืองานที่มอบหมายด้วยตนเองไม่ลอกของเพื่อนมาส่ง เพื่อสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ให้เกิดขึ้นภายในตัวของนักเรียน อันเป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และจัดให้นักเรียนเข้าแถวก่อนเข้าห้องเรียน และให้เดินเป็นแถวไป เรียนตามห้องทุกครั้ง เพื่อเป็นการสร้างวินัยให้เกิดขึ้น
7. โรงเรียนควรมีการจัดนิทรรศการด้านวิชาการให้นักเรียนได้เข้าร่วมเพื่อเป็นการเรียนรู้จากนอกห้องเรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะที่นอกเหนือจากตำราเรียน และโรงเรียนควร มีการจัดกิจกรรมประกวดผลงานด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ ของนักเรียนบ่อย ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความใฝ่เรียนรู้มากขึ้น

8. โรงเรียนควรมีโครงการที่เกี่ยวกับการออมเงิน เพื่อฝึก การใช้เงินของนักเรียนให้เกิดความประหยัด รู้จักค่าของเงิน และครูต้องมีการให้รางวัลกับ นักเรียนที่ตั้งใจทำ การบ้านมาส่งตรง ตามกำหนดเวลาและควรมีการลงโทษกับนักเรียนที่ไม่ยอมส่งงาน หรือส่งงานล่าช้า
9. โรงเรียนควรมีการจัดวันแต่งกายแบบไทย สัปดาห์ละ 1 วัน โดยที่ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ก็ต้องแต่งด้วย เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยการทำให้เป็นต้นแบบ และครูจะต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ รวมถึงผู้ปกครอง ก็จะต้องสอนให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวัง ผลตอบแทน

เอกสารอ้างอิง

- จินดาพร มูลกันทา. (2558). การพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเด็กปกติ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาศาสนาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พินสุตา สิริรังศรี (2557). รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พิมพันธ์ เดชกุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2560). ทักษะ ๗C ของครู ๔.๐. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก 22 กรกฎาคม 2553.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สววิทยา, โรงเรียน. (2561). ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. ชุมพร : โรงเรียนสววิทยา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภิชาติ อ่อนอม. (2559). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.